

Użytkowanie mleczne kóz

Skład mleka koziego

Podstawowy skład chemiczny mleka koziego i krowiego (%)

Parametr (%)	Mleko kozie	Mleko krowie
Tłuszcz	4,10	3,80
Białko	3,40	3,30
Kazeina	2,70	2,60
Laktoza	4,60	4,70
Popiół	0,80	0,72
Sucha masa	12,90	12,52

(Romualda Danków-Kubisz, Nowoczesne metody przetwarzania mleka koziego, „Wiadomości Zootechniczne”, R. XLV (2007), 1-2; 15-21.)

Produkcja na świecie

- ▶ Kraje, w których znajduje się największa ilość kóz to Chiny (150 mln), Indie (154 mln), Pakistan (60 mln), Bangladesz(50 mln).
- ▶ Odmienny charakter ma chów kóz w Europie, gdzie są źródłem utrzymania dla rolników, **a otrzymane mleko jest sprzedawane lub służy do wyrobu dobrej jakości przetworów**, których ceny są stosunkowo wysokie.
- ▶ Posiadanie kóz przestało być więc synonimem ubóstwa i odpowiada raczej przedsiębiorczemu rolnikowi, który produkuje zdrową żywność wysokiej jakości w sposób przyjazny dla środowiska naturalnego.

Produkcja na świecie

Kraj	Pogłowie 1990	Pogłowie 2010	Produkcja mleczna 2010 (lts)	Mleko/koza/rok[l]	
Grecja	5.347.827	4.850.000	470.000.000	96,9	
Hiszpania	3.663.314	2.933.800	507.000.000	205,2	
Francja	1.226.000	1.349.030	645.176.000	478,3	
Włochy	1.246.000	961.000	249.350.000	259,5	
Portugalia	857.000	444.000	26.818.000	60,4	
Holandia	70.000	352.000	17.900.000	507,3	

Czynniki wpływające na mleczność kóz:

- ▶ Stan fizjologiczny
- ▶ Stadium laktacji
- ▶ Liczebność koźląt w miocie
- ▶ Częstotliwość doju
- ▶ Warunki środowiskowe

Stan fizjologiczny

- ▶ Jednym z takich czynników jest wiek zwierzęcia, ściśle związany z masą ciała i numerem laktacji. **Masa ciała może zwiększać się aż do 5-6 roku życia**, jednak po trzecim roku przyrost ten jest niewielki.
- ▶ Podobnie zmienia się laktacyjna wydajność mleka, ze **szczytem między 3 a 6, a niekiedy między 4 a 8 laktacją**.

Stadium laktacji

- ▶ Poziom wydajności zmienia się również wraz z trwaniem laktacji. **Szczyt wydajności przypada około 60 dnia laktacji.**
- ▶ Skład mleka zmienia się w trakcie trwania laktacji. **Zawartość tłuszczu i białka spada w pierwszym miesiącu laktacji**, pozostaje na jednakowym poziomie do 5-go miesiąca i **wzrasta w końcowych miesiącach laktacji, wraz ze spadkiem produkcji mleka.**
- ▶ Kozy wykazują skłonność do nieprzerwanej laktacji, zwłaszcza w przypadku, gdy nie zostanie zakończona w sezonie rozplodowym. Można to wykorzystać w celu ograniczenia sezonowości podaży mleka.

Liczebność koźląt w miocie

- ▶ Liczba koźląt w miocie również **wpływa na poziom produkcji mleka.**
- ▶ **W trakcie ciąży następuje rozwój tkanki gruczołowej wymienia. W przypadku ciąży mnogiej masa ła, jak również produkcja hormonów odpowiedzialnych za wydzielanie mleka, jest większa.**

Częstotliwość doju

- ▶ Pominięcie jednego doju w tygodniu powoduje **utratę 5% produkcji**
- ▶ Przy **jednokrotnym** doju w ciągu dnia **strata sięgnie 1/3 wydajności.**

Warunki środowiskowe

- ▶ **Niska** temperatura, jak również zbyt **wysoka** latem **powoduje obniżenie wydajności**.
- ▶ Wydajność mleka przy temperaturze **-1°C** wyniosła jedynie **30%** produkcji osiągniętej w temperaturze **+20°C**.
- ▶ Spadek też zależy również od jakości żywienia – **im pasza bogatsza w surowe włókno tym mniejszy wpływ spadku temperatury**. Oprócz poziomu żywienia również wilgotność i ruchy powietrza istotnie wpływają na produktywność zwierząt.

